Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Schiller, Friedrich von.; af Fr. v. Schiller.
Titel | Title:	Maria Stuart : et Sørgespil
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	Skoleudgave med Anmærkninger /
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Gyldendal, 1896
Fysiske størrelse | Physical extent:	[5], xviii s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Maria Stuart.

Et Sørgespil

af

Fr. v. Schiller.

Skoleudgave med Anmærkninger

ved

J. Kaper,
Overlærer ved Metropolitanskolen.

Andet Oplag.

København.
Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn).
1896.

Andet Oplag af mine Anmærkninger til Maria Stuart er blevet omhyggeligt gennemset og rettet, hist og her ogsaa forøget. I Dansken ere de nye Retskrivningsregler anvendte.

Anmærkningerne trykte i Græbes Bogtrykkeri.

BIBLIOTHECA
REGIA
HAFNIENSIS

Maria Stuart.

Maria Stuart, Dronning af Skotland, en Datter af Kong Jakob V, blev født den 8de December 1542, et Par Dage efter Faderens Død. Under hendes Mindreaarighed førtes Regentskabet af hendes Moder, Maria af Guise, der forlovede sin Datter i en Alder af 5 Aar med Frants, Dauphin af Frankrig. Maria blev opdragen ved det franske Hof. Formælingen fandt Sted 1558. Frants, der omtrent paa samme Tid blev Konge i Frankrig, antog Titlen „Konge af Skotland", ligesom han ogsaa efter den engelske Dronning Marias Død kaldte sig Konge af England, hvorved han og hans Gemalinde stillede sig i et fjendtligt Forhold til Elisabet. I England var Henrik VIII død 1547. Hans Søn Eduard VI døde 1553, og Regeringen gik over til den blodige Maria, en Datter af Henrik VIII og hans første Gemalinde Katarina af Arragonien. Denne Dronning, der var gift med Filip II af Spanien, optraadte fanatisk mod det

protestantiske Parti, der var blevet meget stærkt under de 2 foregaaende Konger. Trods hendes Forfølgelser var Protestanternes Magt dog saa stor, at Elisabet, Henrik VIII's Datter med Anna Boleyn, ved deres Hjælp blev i Stand til efter Marias Død 1558 at bemægtige sig Tronen uden Modstand. Regentinden af Skotland optraadte fjendtligt imod Elisabet; men denne tvang hende til Forliget i Edinborg 1560, i Følge hvilket hendes Datter Maria og dennes Gemal Frants II skulde opgive deres antagne engelske Titler og Vaaben. Endnu i samme Aar døde Marias Gemal, og hun besluttede nu at vende tilbage til Skotland for her selv at overtage Regeringen.

I Skotland optraadte Maria i Begyndelsen meget forsigtigt og maadeholdent. Hun havde en fortrinlig Støtte i sin Halvbroder Murray. Men i Aaret 1565 giftede hun sig med sin nære Slægtning Henrik Darnley, der ved sin raa og anmassende Opførsel snart forspildte Marias Kærlighed. Hendes Tilbøjelighed for ham forvandlede sig til Had, da han med Magt trængte ind i Dronningens Værelser og i hendes Nærværelse dræbte en af hendes Yndlinger, Sangeren Rizzio. Det var rimeligvis i Forstaaelse med Maria, at Grev Bothwell, der havde vundet hendes Kærlighed, lod hendes Gemal myrde 1567 ved at sprænge det Landsted, hvori han opholdt sig, i Luften. Skønt den almindelige Stemme betegnede Bothwell som Darnleys Morder, blev han dog fuldstændigt fri-

kendt, og et Par Maaneder efter giftede Maria sig med ham. Da opstod der en almindelig Forbitrelse imod Dronningen: en Opstand udbrød, og Maria blev nødt til at frasige sig Tronen til Bedste for sin Søn, den senere Konge Jakob VI. Hun blev endog sat i Fængsel. Bothwell maatte flygte, blev tagen til Fange som Sørøver og døde i Danmark paa Adelersborg (Dragsholm) 1578. Maria undkom af sit Fængsel, samlede sine Tilhængere, men blev fuldstændigt slaaet og maatte ty til England, hvor hun haabede at finde Hjælp hos Elisabet. I Stedet derfor blev hun sat i Fængsel, først under Opsyn af den milde Grev Shrewsbury; men senere (1585), da flere Sammensværgelser havde fundet Sted med det Formaal at myrde Elisabet og sætte Maria paa Englands Trone (Hertugen af Norfolks 1572, Parrys 1584), blev hun overgiven til den strenge Amias Paulets Varetægt. Da opdagedes 1586 den farligste af alle Sammensværgelserne, stiftet af Savage, Babington og Tichburn. Som medskyldig heri blev Maria dømt til Døde og endelig trods alle de Anstrengelser, som Frankrig og Skotland gjorde for at frelse hende, henrettet i Februar 1587 paa Slottet Fotheringhay.

Anmærkninger.

I. Akt.

Første Scene.

Side 1. „Fotheringhay" var Marias sidste Opholdssted. Sich über den Schrank machend, givende sig i Færd med Skabet. Gesteckt hat, har været skjult. Side 2. Die Weile = Langeweile, Kedsomhed. In müß'ger Weile schafft, i ledig Time virker. Das Concept, Udkastet. Der Ressort, et Rum, der aabnes ved Tryk paa en Fjeder. Lilien von Frankreich, Lillierne i det franske Kongevaaben. Side 3. Das Gewehr, Værge, Vaaben. Die Himmeldecke, Baldakin. Zärtlich weichgewöhnt, forvænt. Die schlechteste, den ringeste. Speisen, bespise. Gatte ɔ: Darnley. Buhle, Boler ɔ: Grev Bothwell. Side 4. Verbuhlte Lieder, Elskovssange. Der Hof der Medicäerin, Frankrigs Hof,

hvor Katarina af Medici, Henrik II's Gemalinde og Moder til Frants II, herskede. Büßt sich, böder man for. Side 5. Die Gott erhalte, Gud bevare hende! Die Meuchelrotte, Snigmorderbande. Erregen, ophidse. Umstricken, besnære, bedaare. Wetteifernd, om Kap. Das Blutgerüst, Skafottet. Helena, Hentydning til Menelaos' Hustru, som var Anledning til Trojas Ødelæggelse. Side 6. Die Kerkerhaft, Fangenskab. Gefordert wird, stævnes. Auf Leib und Leben, paa Liv og Død. Verschworen, med onde Tanker. Die spanische Maria, den blodige Maria, se Indledning. Side 7. Unheilspinnend, ponsende paa ondt. Sie hegte, hun skulde nære. Umgehen, gaa omkring, gaa igen.

Anden Scene.

Side 8. Das Ziel, Ende. Side 9. Verschmerzen, forvinde. Vorfordern, stævne. Herz fassen, fatte Tillid. Sich öffnen, aabne sit Hjerte. Side 10. Der Dechant, den protestantiske Gejstlige. Side 11. Entrathen, undvære. Entladen, befri. Dank, takket være. Die vierzig Commissarien, den egentlig af 46 Medlemmer bestaaende Kommission, som havde holdt Forhør over Maria. Schranken errichtet, oprejst en Domstol. Der Anwalt, Sagfører. Noch nie erhört, hidtil ukendt. Side 12. Rede stehen lassen, lade svare paa. Side 13. Immerhin, kun. Urtheln = urtheilen.

Fjerde Scene.

Side 14. Der Flattersinn, Letsind. Side 15. Das Gruftgewölbe, Gravhvælving. Das Hochwürdige, Hostien. Side 16. So zarten Alters, af saa ung en Alder. Angestammt, nedarvet. Sein prangend Loos, hans glimrende Stilling. Schöpfung, Værk. Side 17. Spielen, agere. Unterjochen, underkaste. Mit übermüth'gem Männerwillen, med en overmodig Mands Villie. Die Männerkraft, Manddomskraft. Side 18. Die zarte Scheu der Menschen, den ængstelige Sky for Menneskene. Schamhaft, blufærdig. Das Verlangen, Attraa. Die Blödigkeit, Undseelighed. Das Possenspiel, Goglespil. Die Scham, Blufærdighed. Side 19. Unverwahrt, ubeskyttet.

Sjette Scene.

Side 21. Die Larve, Maske. Danken, have at takke for, skylde. Ein verhaßter Mensch o: Lord Burleigh. Der Schreckensauftrag, Rædselshverv. Side 22. Auffäugen, opamme. Puritaner, et meget strengt kalvinistisk Parti. Dumpf, trykkende, snæver. Die Predigtstube, Prækestue, o: Puritanernes Kirker, der ere uden nogensomhelst Udsmykning og uden Orgel. Das Gottesbild, Krucifiks. Das Weichbild, Enemærker. Wie ward mir, hvorledes blev jeg til Mode. Kolosseum, den store af Vespasian byggede Cirkus. Der Bildner-

geist, Kunstneraand. Heiter, klar. Der Sinne Reiz, alt, hvad der fryder Sanserne. Side 23. Das Hochamt, Højmesse. Den frischen Lebensteppich, Livets friske Tæppe. Dumpf, mørk. Der Schlaf, Tindingen. Die Landmannsschaft, Forening af Landsmænd. Side 24. Des vielgeliebten o. s. v.. Genitiv som Apposition til et Ejendomspronomen. In der Irre leiten, vildlede. Der Kirche, Dativ. Die Sitzung, Mødet. Der Wahnbegriff, falsk Begreb. Die Suada, Veltalenhed. Side 25. Das Heil, Frelse. Die Gesellschaft Jesu o: Jesuiterordenen. Enge, nøje. Der Reiz, Ynde. Side 26. Das Haus der Tudor, Huset Tudor, som regerede i England. Maria var nemlig en Sonnedatter af Margareta, Henrik VIII's Søster, Datter af Henrik VII, gift med Jakob IV af Skotland. Die Afterkönigin, uretmæssig Dronning. Gezeugt in ehebrecherischem Bett, født i Ægteskabsbrud. Henrik VIII havde nemlig mod Pavens Kendelse ophævet sit Ægteskab med Katarina af Arragonien og ægtet Anna Boleyn, Elisabets Moder, hvilket Ægteskab Katolikerne selvfølgelig ikke vilde anerkende som retmæssigt. Side 27. Die Fügung, Styrelse. Ein lauter Ruf, et lydeligt Kald. Aufstehen, rejse sig. Gigantisch, kæmpemæssig. Side 28. Daß nicht, uden at. Das Haus der Lords und der Gemeinen, Over- og Underhuset. Bestehen heftig dringend, forlange indtrængende. Side 29. Der Rechtsanspruch, Retskrav. Der Duc von Anjou, Hertug Frants af Anjou, Katarina af Medicis yngste Søn, bejlede til Elisabet.

Side 30. Katarina Howard, Henrik VIII's fjerde Gemalinde, blev henrettet. Lady Gray, ɔ: Jane Gray, født 1537, nedstammede fra Henrik VII og blev efter Eduard VI's Død sat paa Tronen, men hendes Parti blev besejret af den blodige Maria, som lod sin Medbejlerinde henrette 1554. Eitel, tom. Vergebene Schreckнisse, unyttige Aengstelser. Kredenzen, byde. Side 31. In meinem Bündniß, i Forbund med mig. Side 33. Zur Gewähr, til Bevis. Der Gleichmuth, Fatning.

Syvende Scene.

Side 34. Vergeben, bortgive. Geschworene, Nævninger. Meine Peers, mine Ligemænd. Side 35. Vernehmen, forhøre. Darthun, bevise. Die Förmlichkeit, Formalitet. Side 36. Themis, Retfærdighedens Gudinde. Vom Pöbel aufgegriffene Verworfene, blandt Pøbelen opsamlede Uslinger. Der Zungendrescher, Lovtrækker. Primas, Aerkebiskop. Der des Siegels wahrt, Storseglbevarer (keeper of the great seal). Side 37. Bestellen, bestikke. Der Spruch, Dom. Schuldig sprechen, kende skyldig. Der Großohm, Grandonkel. Erkäuflich, bestikkelig. Die Gemeinen, Underhuset. Side 38. Verrufen, ophæve. Vier Regierungen, ɔ: Henrik VIII's, Eduard VI's, Marias og Elisabets. Side 39. Die Tweede, Grænseflod mellem England og Skotland mod Øst. Side 40. Der Ölbaum, Olietræet, er et Symbol paa Fred. Richmond,

Henrik VII af Richmond endte den langvarige Kamp mellem den røde (Lancaster) og hvide Rose (York). Die Probe, Beviset. Erkennen, domme. Die Akte, Loven. Gerichtlich verfahren, gaa Rettens Vej. Side 41. Einverstanden, i Forstaaelse. Die Wissenschaft, Kundskab. Side 42. Erhärten, bekræfte. Aus eurem Munde, efter Eders Diktat. Side 43. Der Reichsschluß, Rigslov. Side 44. Ausbeugen, dreje af. Side 45. Aus diesen Banden strebe, stræber at komme ud af disse Lænker. Side 46. Sich entladen, befri sig for. Das Erkühnen, Dristighed.

Ottende Scene.

Side 46. Verändern, skifte. Der Zweifelmuth, Tvivlraadighed. Side 48. Verwehren, formene. Das Geräusch, Larm, Opsigt. Obsiegend, sejerrig. Den obsiegend Glücklichen, den lykkelige Sejrherre. Sprechen, domme. Side 49. Vielbedeutend, betydningsfuld. Side 50. Das Schergenamt, Boddelembede. Side 51. Das Gerüst, Skafot. Der Sherif, Dommer. Erfahren, lide.

II. Akt.

Forste Scene.

Side 52. Ihr habt verloren, J er gaaet tabt af. Das Verlangen, Attraa. Berennen, storme. Der Sene-

schall, en høj Embedsmand, der havde Opsyn med det kongelige Husvæsen. Side 53. Das Madrigal, et lille lyrisk Digt paa 6—13 Strofer, sædvanlig i jambisk Versemaal. Das Feldstück, Kanon. Die Vorbedeutung, Varsel. Die Brautwerbung, Bejlen, Frieri. Zugestehen, indromme. Monsieur, Titel for den franske Konges Broder.

Anden Scene.

Side 54. Der Hof von St. Germain, det franske Hof, som ofte opholdt sig i det af Frants I i St. Germain en Laye byggede Slot. Gesittet, ærbar. Side 55. Schimmerlos, prunklos. Das reizende Geschlecht, det smukke Køn. Die Freudenpost, Glædesbudskab. Mit Flügelschnelligkeit, med Lynets Fart. Side 56. Falschverstanden, misforstaaet. Side 57. Eigenste Verdienste, mest ejendommelige Fortjenester. Side 58. Die Dienstbarkeit, Afhængighed. Das blaue Band, Hosebaandordenens Baand, hvis Devise: Honni soit o. s. v. betyder: Skam faa den, som tænker ondt derved. Side 59. Der Schimmer, Glimt.

Tredie Scene.

Side 61. Der Verehrer, Dyrker. Nach dieser Stuart steht ihr Herz, deres Hjerte længes efter denne Stuart. Die lothringischen Brüder, o: Guiserne. Der Vertilgungskrieg, Udryddelseskrig. Das Rüsthaus,

Arsenalet. Sich erzeugen, fødes. Die Ate, en Datter af Eris (Tvedragten), en Personifikation af Daarskaben, der lokker Menneskene i Fordærvelse. Side 62. Eine Räuberin des Throns, en Tronroverske. Der Streich, Slaget. Gediegen, ren. Side 64. Der Anwalt, Forsvarer. Side 65. Das Wort reden, forsvare. Das Angstgedränge, Kvide. Umringen, fejlagtig Form for umringt. Heftigdringend, hensynsløs. Der Muthvoll-stärkste, den modigste og stærkeste. Woodstock, en By og et Slot i Oxfordshire. Tower, et gammelt Fængsel i London, bygget 1078. Side 66. Die Trunkenheit, Rus. Das Feuer, Begejstring. Heiter, rolig, uforstyrret. Side 67. Diese länderlose Königin von Schottland, denne skotske Dronning uden Land. Behaupten, hævde, forsvare. Der Auswurf ihres Landes, fordreven af sit Land. Der Schluß, Beslutning. Die Monarchin, Herskerinde, Dronning. Side 68. Die Sentenz, Dom. Ihr das Haupt abspricht, frakender hende Livet.

Fjerde Scene.

Side 69. Der große Weg, den lange Rejse, ɔ: Fastlandsrejsen. Spinnen, ponse paa. Side 71. Die Miene, Udseende. Side 72. Verwirken, forspilde. Die Mordanstifterin, Snigmorderske. Side 73. Die Lichterscheinung eines Engels, det lysende Syn af en Engel. Side 74. Irre führen, vildlede. Sich weiden, fryde sig.

Femte Scene.

Side 75. Beherrschung eurer selbst, Selvbeherskelse. Die Täuschung, Forstillelse. Zu eurem Glücke, til Held for Eder. Die Gebieterin, Herskerinde, Dronning. Der Blutentwurf, blodig Plan. Side 76. Bei solchen Thaten doppelter Gestalt, ved slige dobbelttydige Gerninger. Eingestehen, vedgaa. Side 77. Ihr dringet auf den Grund, I gaar til Bunds i Sagen. Gehabt euch wohl, lev vel. Side 78. Der Flor, Slor. Eng, fast.

Sjette Scene.

Side 78. Gleißnerisch, hyklersk. Bedeutend, meget sigende. Der Geiz, Begærligheden. Ärmste, Stakkel. Side 79. Liebend, ved din Kærlighed. Kein Herz, ingen Tillid.

Syvende Scene.

Side 80. Geizen, være begærlig. Verletzen, krænke. Ansinnen, forlange. Ruhmbegierig, ærgerrig. Willfährig, fojelig. Zusagen, love, give et Løfte.

Ottende Scene.

Side 81. Was wandelte den Ritter an, hvad gik der ad Ridderen. Side 82. Vielbedeutend, meget formaaende. Side 83. Zarter Punkt, kildent Punkt. Side 84. Feurig, levende. Beglaubigen, kaffe Tiltro.

Side 85. Seit langen Jahren, for mange Aar siden. Side 86. Klein, smaalig. Grillenhaft, lunefuld. Der Argusblick, Argusblikket; Argus med de 100 Øjne blev af Juno sat til at bevogte den forvandlede Jo. Side 87. Die Bühne, Scene. Auslernen, lære til Bunds. Side 88. Leidend, uvirksom. Das Äußerste, det værste. Side 89. Gewaltsam, med Magt. Wissen um, vide Besked med. Sorgen, være bekymret. Side 90. Es ist nichts mit Gewalt, ved Magt udrettes intet. Dornenvoll, tornefuld. Bedacht, betænksom. Der Fall der Ehre, Æressag. Side 91. Der Ungestüm, Fremfusenhed. Side 92. Anstand nehmen, tage i Betænkning. Side 93. Dieses Frauenreich, dette Kvinderegimente. Der Schlüssel, Regimente. Abgespannt, slappet. Side 94. Die Schwüre, Forsikringer.

Niende Scene.

Side 94. So ganz betreten, saa fuldstændig overrasket. Side 95. Das Erdenrund, Jordklode. Side 96. Austrinken, tømme. Der Lüstling, Vellystning. Sich verjüngen, blive ung. Side 97. Die Larve, foragteligt = Fjæs. Weichen, staa tilbage for. Side 98. Sich so viel wissen, være saa indbildsk af. Stolz thun, prale, brøvte. Auslöschen, fordunkle. In Glorie stellen, forherlige. Durch zarte Bräutlichkeit geschmückt, smykket med en Bruds jomfruelige Blyhed. Eine Lichterscheinung, et lysende Syn. Side 99. Der zarte Punkt,

denne vanskelige Sag. Daß sie nicht königlich umgeben sei, at hendes Omgivelser ikke ere kongelige. Vorwerfend, en Bebrejdelse. Sich ergehen, spadsere.

III. Akt.

Første Scene.

Side 102. Der Wahn, Illusion. Nach Mittag, mod Syd. Eilende Wolken, Segler der Lüfte, jagende Skyer, Lufthavets Sejlere. Side 103. Verlorene Wünsche, spildte Kasker. Der Zug, Dræt. Umsonst, uden Grund. Side 104. Das Hifthorn, Jagthornet.

Anden Scene.

Side 105. Geschwinder Zunge sein, være rapmundet. Anbringen, fremføre.

Tredie Scene.

Side 106. Es ist nicht darum, det er ikke Grunden. Side 107. Gebietet, dæmp. Side 108. Von Angesicht, personlig.

Fjerde Scene.

Side 109. Unmäßig o. s. v., overdrevne ere dets Glædesytringer, som om jeg var en Afgud. Side 110. Erbitten, bevæge til. Vor deinem Anblick, ved Synet

af dig. Side 111. Geſchmeidigt, kuet. Sei's, lad ſaa være. Hat für euch entſchieden, Himlen har dømt til Gunſt for Eder. Side 112. Der Strandende, den ſkibbrudne. Hängt an, er afhængig af. Der Eiſesblick, det iskolde Blik. Die Flehensworte, de bønlige Ord. Und meines Anblicks Troſt gewähr ich euch, og jeg tilſtaar Eder den Troſt at ſe mig. Side 113. Die Schickung, Tilſkikkelſen. Athem zufachen, puſte til. Der Eiferer, Sværmer. Das Fluchgeſchick, Forbandelſe. Entzweit, ved deres Uvenſkab. Side 114. Die Schuld, Brøde. Genüge leiſten, give Oprejsning. Herrſchwüthig, herſkeſyg. Aufrufen, ophidſe. Blies an, tændte. Side 115. Meinem Haupte war der Streich gedroht, Slaget truede mit Hoved. Eurer Macht überheben, misbruge Eders Magt. Die St. Barthelemi, Bartolomæusnatten 1572, hvor Hugenotterne bleve myrdede i Paris. Gewähren, indeſtaa. Das Gezücht der Schlangen, Slangeæt. Side 116. Armida, en Perſon i Taſſos befriede Jeruſalem, ſom lokker Ridderne bort fra de kriſtnes Hær ind i ſine Tryllehaver. Das Äußerſte, det værſte. Side 117. Die Reizungen, de Yndigheder. Side 118. Ehrenmantel, det pæne Slør. Um welcher Tugend willen, ɔ: hun blev henrettet, fordi Henrik VIII beſkyldte hende for Utroſkab. Side 119. Lammherzige Gelaſſenheit, fejge Ro. Langverhaltener Groll, længe tilbageholdt Harme. Baſiliſk, et fabelagtigt Uhyre, udruget af et Haneæg, dræber ved ſit Blik.

Femte Scene.

Side 120. Wie Bergeslasten, en tung Sten. Bezeugen, være Vidne til.

Sjette Scene.

Side 121. Stillen, tilfredsstille. Side 122. Der That bedarf's jetzt, nu kræves der Daad. Side 123. Der Schlüssel bin ich mächtig, jeg er i Besiddelse af Nøglerne. Side 124. Herwogend, bølgende frem. Side 125. Tyburn o: Retterstedet. Heißgeliebte, højt elskede. Das Schreckniß, Rædsel. Side 126. Lebensgott, levende Gud. Beseligen, gøre salig. Die finstern Todesmächte, Dødens mørke Magter. Side 127. Verspritzen, udgyde. Umsonst, uden Løn.

Syvende Scene.

Side 128. Teuflisches Erkühnen, djævelsk Dristighed. Side 129. Die Londner Straße, Landevejen til London.

Ottende Scene.

Side 129. Im Wahnsinn sein, være vanvittig, gal. Der Fieberwahn, Feberfantasi. Side 131. Der Barnabit, Barnabiter, Medlem af en Munkeorden, stiftet 1530 i Majland til at prædike Bod og pleje

Syge. Das Anathem, Forbandelsen. Wo nicht, auf ihrem Sarge mir zu betten, hvis ikke, at rede mig et Leje paa hendes Kiste.

IV. Akt.

Anden Scene.

Side 133. Der Mörderstreich, det morderiske Stød. Side 134. Der heilige Charakter, den ukrænkelige Stilling (som Gesandt).

Tredie Scene.

Side 136. Das ihr geschäftig unberufen knüpftet, som I ukaldet havde saa travlt med at knytte. Side 137. Der Atlas des Staates, efter Sagnet bar Titanen Atlas Himlen paa sine Skuldre. Davontragen, opnaa. Nicht doch, paa ingen Maade. Side 138. Person, Rolle. Dahingegeben, prisgiven. Anwandeln, gribe.

Fjerde Scene.

Side 140. Flechten, blande. Die bösen Händel, de slemme Historier. Side 142. An euch ist's jetzt, nu er det Eders Sag. Side 143. Lästerung, Bespottelsen.

Femte Scene.

Side 144. Aufführen, føre frem. Side 146. Eine abgefeimte Bübinn, en underfundig Slange.

Sjette Scene.

Side 148. Diesen Überläftigen, ham, som er her tilovers. Behaupten, hævde. Side 149. Der Plauderer, Sladderhank. Side 151. Ihr seid die Glocke eurer Thaten, J udbasuner selv Eders Bedrifter. Entlarven, demaskere, opdage. Side 154. Abhören, tage i Forhør. Side 155. Antragen, foreslaa. Side 156. In jedem Sinne, i enhver Henseende. Genugthun, tilfredsstille. Sich begeben, give Afkald paa.

Niende Scene.

Side 159. Übereilen, overrumple. Der Wahn, Illusion. Side 160. Sammle dein Gemüth, fat dig. Hieße, det vilde være. Side 161. Die Enkeltochter, Barnebarn. Sich um dich ergoß, flokkede sig omkring dig. Besiegte, vandt. Side 163. Vortragen, forelægge.

Tiende Scene.

Side 164. Der Vorfahr, Forgængerinde. Der angefochtene Thron, den Trone, som man gør mig stridig. Side 165. Der Bannfluch, Bandstraale. Die Blöße, Mangelfuldhed. Aus den Lebendigen vertilgt, udslettet af de levendes Tal. Blitzen, slaa. Side 166. Im echten Ehebett, i retmæssigt Ægteskab.

Ellevte Scene.

Side 167. Gewaltsames Beginnen, voldsom Adfærd. Side 169. Auf eure Gefahr, paa Eders Ansvar. Gedenken, omtale. Side 170. Was eures Amtes ist, hvad Eders Embede kræver.

Tolvte Scene.

Side 171. Rechenschaft, Ansvar.

V. Akt.

Forste Scene.

Side 174. Gegenwart, Gensyn. Nächtliches Gewand, mørk Klædebon. Mäßigen, holde Maade med. Side 175. Die Todespost, Dødsbudskab. Der süße Trieb des Lebens, den søde Livslyst. Side 177. Der Ruhe pflegen, nyde Hvile.

Anden Scene.

Side 177. Sie verlangt nach euch, hun sporger efter Eder.

Sjette Scene.

Side 182. Agnus dei o: Guds Lam, et Voksbillede med Frelseren som det Guds Lam, der bærer

Verdens Synd. Side 183. Der Nachruhm, Eftermæle. Hoch an Jahren, højt bedaget. Side 184. Der allerchriſtlichſte König, ɔ: Kongen af Frankrig. Der Oehm = Oheim. Der katholiſche König ɔ: Kongen af Spanien. Dahin bin, er borte. Die Beraubte, den udplyndrede. Schalten, raade. Side 185. Das Vermächtniß, Teſtamentet. Reizen, lokke. Ertragen, udholde.

Syvende Scene.

Side 186. Berichtigen, ordne. Keines Menſchen Schuldnerin, uden at staa i Gæld til noget Menneſke. Side 187. Statt des Vollbringens, lige saa meget som Gerningen. Verſchließen, indeſlutte. Side 188. Das froh getheilte Gebet, den glade fælles Bøn. Dem gegenwärtigen Gotte, den tilſtedeværende Gud; da efter Katolikernes Lære Brødet og Vinen forvandles til Kriſti virkelige Legeme og Blod. Side 189. Die Weihe, Indvielſe. Side 191. Der Wurm, Ormen, ſmlgn. Marc. 9,46. Side 192. Das iſt Sünde o. ſ. v., ſmlgn. Matth. 12, 31—32. Wiſſend, med mit Vidende. Wendet, drejer ſig. Side 193. Der Doppelſinn, Dobbeltydighed. Berücken, ſkuffe. Und ſterbend büße ſie, og bød for den ved din Død. Gebrechen, Skrøbelighed. Side 194. Die Erlaſſung, Tilgivelſe. Conſecrieren, indvie. Maria viſer Vinen tilbage, da i den katolſke Kirke kun Præſterne have Lov til at nyde Vinen i Nadveren.

Ottende Scene.

Side 196. Dulden, tillade. Besseren Rath erwählen, komme paa bedre Tanker.

Tiende Scene.

Side 200. Ich trag'es noch, jeg udholder det endnu. Es steht dir nicht an, det passer sig ej for dig. Side 201. Zucken, ryste, bæve.

Trettende Scene.

Side 204. Der Leutnant des Thurms, Taarnets Kommandant. In des Towers Klüfte, i Towers Afkrog. Seines Grimmes Hände, hans Bredeshænder. Side 205. Übereile nichts, handl ej overilet.

Fjortende Scene.

Side 207. Liegen anders, staa anderledes. Ich bin ein Mann des Todes, jeg er Dodsens. Side 208. Lügen strafen, beskylde for Løgn. Der Squire (udtal: Skvejr), Titel: „Herre" folger efter „Ridder". Sich vermessen, fordriste sig til. Auf eigene Gefahr, paa eget Ansvar. Ohne deine Wissenschaft, uden dit Vidende. Fordern, stævne.

Sidste Scene.

Side 210. Verbannen, handlyse. Veruntreuen, handle ilde med. Grade Hand, ligefremme Haand.